

مفتاح الفلاح

(کلید رستگاری)

شیخ بهائی

آداب، اعمال و دعاهاى شبانه روز

ترجمه: على نظرى منفرد

مفتاح الفلاح

«کلید رستگاری»

مؤلف: مرحوم شیخ بهائی مؤید

ترجمه: علی نظری منفرد

ناشر: انتشارات جلوه کمال

نوبت چاپ: اول / ۱۳۸۶

تیراژ: ۲۰۰۰

قیمت: ۵۵۰۰ تومان

انشارات جلوه کمال

مرکز پخش: قم، خیابان اوم، ساختمان ناشران، پلاک ۲۳، تلفن: ۰۲۵۱-۷۸۳-۴۷۶

همراه: ۰۹۱۲۴۵۱-۶۲۲-۰۹۱۲۳۵۳۲۰۷۹ ISBN : 978 - 964 - 2794 - 13 - 3

* حق چاپ برای ناشر محفوظ می باشد *

فهرست

۱۵.....	پیش گفتار
۱۷.....	مؤلف کتاب
۲۰.....	مقدمه‌ی مؤلف

باب اول

۲۳.....	اعمال، آداب و دعا‌های طلوع فجر تا طلوع شمس
۲۴.....	فضیلت بیدار بودن در بین الطلوعین
۲۹.....	فجر اول و فجر دوم
۳۰.....	عبادات متعلق به فجر اول
۳۱.....	عبادات متعلق به فجر دوم
۳۷.....	فصل اول
۳۷.....	آداب وضوی کامل
۴۱.....	مقدار شستن صورت
۴۲.....	مقدار شستن دست‌ها
۴۵.....	افعال واجب وضو
۴۸.....	فصل دوم
۴۸.....	روایتی از وضوی حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام همراه با دعا‌های وارده

۵۳	فصل سوم
۵۳	آداب و دعاهاى پس از وضو
۵۵	آداب ورود به مسجد
۵۸	اذان
۵۸	آداب اذان
۶۱	مقدار واجب صلوات
۶۳	تفسیر اذان
۶۶	فصل چهارم
۶۶	آداب و دعاهاى بین اذان و اقامه
۶۷	ترتیب و آداب اقامه
۶۷	آداب پس از اقامه
۶۸	آداب قیام
۶۸	نیت
۶۹	آسان بودن نیت
۷۰	دعاهاى بین تکبیرات
۷۳	استعاذه
۷۴	سوره و آداب آن
۷۴	رکوع و آداب آن
۷۵	دعاى پس از رکوع
۷۶	سجود و آداب آن
۷۷	ذکر سجده

۷۸	دعای بین دو سجده
۷۹	قنوت و آداب و دعاهاى آن
۸۳	تشهد و آداب و دعاهاى آن
۸۴	سلام و آداب آن
۸۵	فصل پنجم
۸۵	تعقیبات نماز
۸۶	فضیلت تسبیح حضرت زهرا علیها السلام
۸۷	کیفیت نشستن در حال تعقیب
۸۸	آداب و دعاهاى پس از سلام نماز
۹۱	اذکار تعقیب نماز صبح
۹۴	استحباب استفاده از تسبیح تربت امام حسین علیه السلام در ذکرها و تسبیحات
۹۴	ادامه‌ی اذکار تعقیب نماز صبح
۱۰۹	دعاهاى تعقیب نماز صبح
۱۵۲	دعای صباح امام سجاده علیه السلام
۱۶۱	جلوس تا طلوع خورشید
۱۶۳	فصل ششم
۱۶۳	تقسیم روز به دوازده ساعت و اختصاص هر ساعت به یکی از
۱۶۶	سجده‌ی شکر
۱۶۷	آداب و اذکار سجده‌ی شکر
۱۷۳	دعای پس از سجده‌ی شکر

باب دوم

اعمال، آداب و دعاهاى طلوع خورشید تا زوال (ظهر) ۱۷۷

فصل اول ۱۷۸

ساعت دوم تا چهارم ۱۷۸

فصل دوم ۱۸۹

کارهاى مستحب در ابتدای روز ۱۸۹

پوشیدن لباس ۱۹۰

دعای هنگام بر سر بستن عمامه ۱۹۰

آداب لباس پوشیدن ۱۹۳

دعای پوشیدن لباس ۱۹۴

آداب و دعای پوشیدن کفش و نعلین ۱۹۵

فصل سوم ۱۹۸

آداب غذا خوردن و آب نوشیدن ۱۹۸

خوردن کشمش ۲۰۰

شستن دست ۲۰۱

احترام نان ۲۰۲

نمک ۲۰۲

سبزیجات ۲۰۲

گوشت ۲۰۲

خلال کردن ۲۰۴

- نوع غذا..... ۲۰۵
 نوشیدن آب..... ۲۰۵
 کیفیت نوشیدن آب..... ۲۰۶

باب سوم

- اعمال، آداب و دعاهاى ظهر تا غروب..... ۲۰۹
 فضیلت قیام و رکوع و سجود هنگام ظهر..... ۲۱۰

- فصل اول..... ۲۱۳
 فضیلت نماز اول وقت..... ۲۱۳
 اول وقت..... ۲۱۴
 وقت فضیلت نماز ظهر..... ۲۱۵
 وقت فضیلت نماز عصر..... ۲۱۶
 وقت نافله‌ی عصر..... ۲۱۶
 دخول وقت..... ۲۱۷
 شاخص..... ۲۱۸

- فصل دوم..... ۲۲۱
 آداب و اعمال هنگام ظهر..... ۲۲۱
 نافله‌ی ظهر..... ۲۲۲
 نماز ظهر و آداب آن..... ۲۲۳
 تعقیب نماز ظهر و دعاهاى آن..... ۲۲۵

۲۳۲ فصل سوم

۲۳۲ نافله عصر و دعاهاى آن

۲۳۸ نماز عصر

۲۴۰ استغفار

۲۴۰ سجده شکر

۲۴۲ فصل چهارم

۲۴۲ ساعت پنجم تا دوازدهم

۲۴۳ فصل پنجم

باب چهارم

۲۷۱ اعمال، آداب و دعاهاى هنگام غروب خورشيد تا وقت خواب

۲۷۲ فصل اول

۲۷۲ اول وقت مغرب

۲۷۲ دعای وارد شدن مغرب

۲۷۴ نماز مغرب

۲۷۶ اذان و اقامه

۲۷۸ نافله مغرب

۲۷۸ سخن گفتن بين نافله مغرب و نماز مغرب

۲۷۹ سخن گفتن بين دو نافله

۲۷۹ اول وقت نافله مغرب

۲۸۰	فوت نافله‌ی مغرب.....
۲۸۱	کیفیت نافله‌ی مغرب.....
۲۸۳	آداب و ادعیه‌ی دو رکعت دوم نافله‌ی مغرب.....
۲۸۷	فصل دوم.....
۲۸۷	دعاهای پس از نافله‌ی مغرب.....
۲۹۵	سجده‌ی شکر.....
۲۹۶	نماز عقیله.....
۳۰۰	نماز با ثواب زیاد.....
۳۰۱	فصل سوم.....
۳۰۱	اول وقت نماز عشاء.....
۳۰۲	آداب و دعاهای نماز عشاء.....
۳۰۲	سوره.....
۳۰۲	قنوت.....
۳۰۳	دعاهای و آیات پس از تعقیب نماز عشاء.....
۳۱۴	سجده‌ی شکر.....
۳۱۷	نماز وتیره.....

باب پنجم

۳۱۹	اعمال، آداب و دعاهای وقت خواب تا نیمه شب.....
۳۲۰	فصل اول.....

۳۳۰	مستحبات هنگام خوابیدن	۸۴
۳۳۲	بحث پیرامون تسبیحات حضرت زهرا (ع)	۸۵
۳۳۹	فصل دوم	۸۶
۳۳۹	آداب خوابیدن	۸۶
۳۳۰	دعای هنگام خوابیدن	۸۷
۳۳۲	دعای ترس از گزندگان	۸۷
۳۳۲	دعای دفع احتلام	۸۷
۳۳۳	آیه ای ایمنی از خراب شدن سقف	۸۷
۳۳۴	دعای هنگام شنیدن صدای خروس	۸۷
۳۳۵	سرمه کشیدن	۸۷
۳۳۵	دعای سرمه کشیدن	۸۷

باب ششم

۳۳۹	اعمال، آداب و دعاهاى مابین نصف شب تا طلوع فجر	۸۷
۳۴۰	فضیلت نماز شب	۸۷
۳۴۴	فصل اول	۸۷
۳۴۴	آداب پس از برخاستن برای نماز شب	۸۷
۳۴۹	فصل دوم	۸۷
۳۴۹	وقت نماز شب	۸۷
۳۵۰	وصیت پیامبر (ص) به حضرت علی (ع) در مورد نماز شب	۸۷

۳۵۰	آداب تخلی
۳۵۲	استبراء
۳۵۲	استنجا
۳۵۲	کیفیت استنجا
۳۵۵	فصل سوم
۳۵۵	مسواک کردن
۳۵۵	استعمال بوی خوش
۳۵۶	دعاهای پس از وضو و استعمال بوی خوش
۳۵۹	آداب و دعاهای قبل از نماز شب
۳۶۱	نماز شب
۳۶۳	قنوت
۳۶۴	دعای رسیده از امام صادق علیه السلام برای قنوت
۳۶۶	دعای رسیده از امام رضا علیه السلام برای قنوت
۳۶۹	دعای بین رکعات نافله‌ی شب
۳۷۲	دعای امام سجاده علیه السلام در سجده‌ی شکر
۳۷۴	دعای پایان نافله‌ی شب
۳۷۷	فصل چهارم
۳۷۷	نماز وتر
۳۷۸	نذر وتر
۳۷۹	کیفیت نماز شفع
۳۸۱	کیفیت نماز وتر

۳۸۶		استغفار
۳۸۶		چهل مؤمن
۳۸۸		دعای امام سجاده علیه السلام در قنوت
۳۹۰		دعای دیگر برای قنوت
۳۹۱		دعای پس از رکوع
۳۹۳		دعای حزین
۴۰۰		فصل پنجم
۴۰۰		نافله‌ی فجر
۴۰۱		آداب و دعاهاى پس از نافله‌ی فجر
۴۰۵		فصل ششم
۴۰۵		دعای امام سجاده علیه السلام بعد از نماز شب
۴۱۸		خاتمه

پیش گفتار

دعا همان برقراری رابطه با خداست، او که آفریننده‌ی همه‌ی کائنات است، او که واقف بر دل‌ها و آگاه از ضمائر است او که مبدأ هستی و منتهای آن است و همه چیز در قبضه‌ی قدرت اوست.

او خوانده شده‌ای است که هرگز خواننده را رد نمی‌کند، او فیاضی است که هر چه از خزانه‌ی داراییش بدهد از آن کاسته نمی‌شود و هر چه خواننده او را بخواند ملول نمی‌گردد و کثرت خوانندگان او را به غلط و اشتباه نیندازد و عطاکننده‌ای است که زیادی عطا و بخشش او را خسته نسازد و او جواد و بخشنده‌ای است که بذل و بخشش فراوان او را تهی‌دست ننماید و حتی عصیان و نافرمانی خلاق او را از اعطا باز ندارد و وعده‌ی اجابت و پاسخ‌گویی به خواننده داده است.

«ادعونی استجب لکم»؛ و در وعده‌ی او هرگز تخلف نباشد «ان الله لا یخلف المیعاد».

دعا سلاح مؤمن است که بایستی با آن از خود دفاع کند. در حدیثی از رسول خدا ﷺ آمده است که فرمود:

«الدعاء سلاح المؤمن و عماد الدین و نور السموات و الارض»^۱.

دعا بسان کشتی است که امواج بلا را شکافته، انسان را به ساحل نجات می‌رساند.

از امیر المؤمنین علیه السلام نقل شده است که فرمود:

«ادفعوا امواج البلاء علیکم بالدعاء قبل ورود البلاء»^۱

«موجهای بلا را بر خودتان با دعا دفع کنید، پیش از آن که بلا بر

شما وارد شود».

دعا وسیله‌ای است برای رسیدن به اهداف و نیل به خواست‌ها از

حضرت صادق علیه السلام نقل شده است که فرمود:

«فاكثر من الدعاء فانه مفتاح كل رحمة و نجاح كل حاجة»

«زیاد کن که دعا کلید هر رحمت و وسیله‌ی برآورده شدن هر

حاجتی است».

دعا تسکین دهنده‌ی دردها و آلام دل و جان است.

دعا زنگار درون را زدوده، آن را جلا می‌دهد.

دعا انیس انسان در هر حال و در هر جاست.

دعا ابراز راز به پیشگاه بی‌نیاز است و دعا همان مخ عبادت است پس سزاوار

نباشد که انسان از دعا فاصله بگیرد و به آن توجه ننماید.

مؤلف کتاب

مؤلف کتاب شیخ محمد بن حسین بن عبدالصمد بن محمد بن علی بن حسن بن محمد بن صالح بن اسماعیل حارثی همدانی عاملی جبعی است. نسب شریف او به حارث همدانی منتهی می‌گردد که از خواص امیر المؤمنین علیه السلام بود و امام علیه السلام بشارت داد او را به فتحیه‌ی عقیده و ولاء.

يَا حَارُّ هَمْدَانَ مَنْ يَمُتْ يَسْرِفِي مَنْ مُؤْمِنٍ أَوْ مُنَافِقٍ قُبُلًا

ترجمه‌ی شیخ بهائی در اکثر کتاب‌های تراجم آمده و از او به بزرگی یاد شده و او را ستوده‌اند.

مرحوم مجلسی اول از او به شیخ اعظم و والد معظم و امام و علاقه تعبیر کرده است^۱ و در جای دیگر می‌گوید: «شیخ و استاد ما و کسی که از او استفاده کردیم بلکه به‌سان پدری بزرگوار بود، او شیخ طائفه در زمان خود و جلیل‌القدر و کثیر الحفظ بود و من کسی را به کثرت علم و فضل و علو مرتبه همانند او ندیدم»^۲.

ولادت:

مؤلف در بعلبک سه روز به آخر ذی حجه‌ی سال ۹۵۳ هجری قمری دیده به جهان گشود و برخی ولادت او را در سال ۹۵۱ هجری قمری از خط خود مؤلف ذکر

۱. روضة المتقين: ۲۲/۱.

۲. روضة المتقين: ۴۳۴/۱۴.

کرده‌اند.

وفات:

شیخ بهایی در سال ۱۰۳۰ یا ۱۰۳۱ هجری قمری در اصفهان دیده از جهان بریست و از برخی نقل شده است که وفات او در سال ۱۰۳۵ هجری رخ داده است و بدن شریف او از اصفهان به مشهد رضوی منتقل، و در جوار حضرت ثامن الحجج مدفون گردید.

تألیف:

اثری که هم اکنون ملاحظه می‌نمایید، ترجمه‌ی کتاب مفتاح الفلاح است و همان گونه که مؤلف مرحوم در مقدمه ذکر کرده است، محتوای آن آداب و اعمال هر روز و شب است؛ اعمالی که واجب و یا مستحب و آدابی که پسندیده و یا غیرپسندیده است. محدث قمی نقل کرده است قاضی معز الدین محمد اصفهانی معاصر شیخ بهائی - رحمه الله علیه - شبی در خواب دید یکی از ائمه‌ی انام علیهم السلام را که به وی بنویس مفتاح الفلاح را و مداومت کن به عمل کردن به آن. چون بیدار شد هر چه از علمای اصفهان اسم آن را پرسید گفتند چنین کتابی را ندانیم و شیخ بهایی در آن وقت با اردوی همایونی به بعض نواحی ایران سفر کرده و در همان سفر در بلده‌ی کتبه «مفتاح الفلاح» را تصنیف کرده بود و کسی بر آن مطلع نبود. چون شیخ مراجعت کرد قاضی علی الرسم از آن بزرگوار نیز تحقیق کرد، شیخ فرمود: بلی من کتابی در دعا در این سفر تألیف کردم و اسم آن را مفتاح الفلاح گذاشتم لکن به کسی نگفتم و نسخه‌اش را هم به کسی نداده‌ام که استنساخ کند. شما از کجا این اسم را شنیده‌اید؟ قاضی خواب خود را نقل کرد. شیخ گریست، پس نسخه‌ی مفتاح الفلاح را به ایشان داد که از روی آن استنساخ کند و او اول کسی

است که استنساخ آن نسخه‌ی شریفه کرده است. و محدث قمی در ادامه می‌گوید: این خواب از رؤیاهای صادق است و دلالت دارد بر کثرت شرافت این کتاب شریف و الحق، قطع نظر از رؤیای صادق، کتاب «مفتاح الفلاح» کتابی است بسیار شریف که شایسته است مؤمنین در عمل روز و شب به آن رفتار کنند و آن را بدل کتاب یوم و لیلۃ ثقة جلیل یونس بن عبدالرحمن گیرند. همانا شیخ مفید - رحمه الله - به سند صحیح از ابو هاشم - رضوان الله علیه - روایت کرده که بر امام حسن عسکری علیه السلام کتاب یوم و لیلۃ یونس را عرضه کردم، فرمود: این کتاب تصنیف کیست؟ گفتم: تصنیف یونس مولی آل یقطین. فرمود: حق تعالی او را به هر حرفی، نوری در روز قیامت عطا فرماید. و در روایت دیگر است که از اول تا آخر آن را تصفح کرد پس فرمود: این دین من و دین پدران من است^۱.

ترجمه:

پیش از این مبادرت به ترجمه‌ی ادعیه و اذکار و آداب و غیر آن که تلقی می‌شد تنها همان مورد نیاز است کردیم تحت عنوان گزیده‌ی مفتاح الفلاح و پس از چاپ و نشر آن دریافتیم که ترجمه‌ی تمام کتاب بیش‌تر مورد توجه و علاقه‌ی خوانندگان است؛ که از آن جمله است تفسر سوره‌ی مبارک فاتحة الكتاب که در خاتمه‌ی کتاب است لذا اقدام به ترجمه‌ی تمام کتاب شریف نمودیم که در آن شرح و توضیح برخی از ادعیه مذکور است امید است که مورد توجه خوانندگان قرار گیرد و اگر در تبیین مراد و مقاصد کتاب کاستی و یا قصوری مشاهده شد، مرا مورد عفو قرار داده و از دعای خیر فراموش ننمایید.

انه قریب مجیب

علی نظری منفرد